MIELIPIDE

Jos uusiutuvan bioenergian käyttöä oikeasti haluttaisiin lisätä, pitäisi kivihiilen ja puun välille rakennettu epäonnistunut ”kiikkulauta” purkaa. **PUHEENJOHTAJA RISTO SULKAVA, SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO**

LUKIJALTA

Metsän uudistus

Miksi koivikko pitää uudistaa kuuselle, vaikka se ei kelpaa teollisuudelle? Eikö olisi kannattavampi antaa uudistua luontaisesti koivikoksi, koska se on niin kysyttyä? **Uudistaja**

Puun hinta

Havukuidun hankintahinta 28 euroa on sama kuin 1980 luvulla markoiksi muutettuna. Mitä jos palkansaajien tuntiansiot laskisivat samalle tasolle kuin oli 1980 luvulla?
Ei nimimerkkiä

Maidon hinta

Arlakin on näköjään laskenut maidon hintaa. Miksi? Loppuiko Arlan vienti Venäjälle?
Valiolainen

Maitokriisi. Kaikki vouhkaavat korvauksista maitoalalle. Kiintiöt poistuu pian, missä korvaus? **Ei nimimerkkiä**

En ymmärrä tätä EU:n maitokorvaussirkusta? Korvaukset minimaalisia. Ministeri ja MTK:n puheenjohtaja ovat tyytyväisiä. Naurettavaa. **KM**

MTK:lla on hoitamatta sika-, siipikarja ja kasvinviljelytilojen edunvalvonta. Lisää maitopuolelle, leikkaukset muille. Jäsenmaksu on turha kuluerä.
A-alue

Energiaa

Turve on fossiilista, kaivuu ja poltto haitallista ympäristölle ja vesistöille. **Fakta**

Kyllä on kaksinaamaista Ville Niinistön kotimaisen puhtaan energian puolesta puhuminen. Yli kolme vuotta oli mahdollisuus toteuttaa se. **Hiili**

Kiitos Ville Niinistö, että jaksat puhua uusiutuvasta energiasta. Keskustan ydinvoimainto kyllä mietityttää. Äänestän jatkossa vihreitä. **Ei nimimerkkiä**

Ville Niinistö (MT 10.12.). Turve on parasta bioenergiaa.
Turvenuija

Uhanalaisuuden määrittelyssä kaavamaista tulkintaa

Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) mukaan uhanalaisuutta arvioitaessa huomioidaan populaation koko, tunnetut uhat, lisääntymisen onnistuminen, esiintymisalueiden pirstoutuneisuus sekä muita lajia uhkaavia tekijöitä.

Eri eliölajien uhanalaisuuden arviointi yksien ja samojen kriteerien perusteella tuottaa kuitenkin vaikeuksia. Eri lajit saattavat reagoida hyvin eri tavalla samaankin uhkatekijään. Erilainen käyttäytyminen on juuri osa luonnon monimuotoisuutta.

Mihin uhanalaisuusluokkaan jokin laji sijoitetaan, on loppujen lopuksi yhden tai useamman arvioijan mielipide, niin kuin Seppo Vuokko toteaa (MT 8.12.).

Jonkin lajin uhanalaisuutta määriteltäessä vähälle huomiolle on jäänyt lajin kyky runsastua ja toipua, jos elinolot ovat muuttuneet suotuisemmiksi.

Susi luokitellaan tällä hetkellä erittäin uhanalaiseksi. Tämä tulkitaan siten, että lajiin kohdistuu erittäin suuri uhka hävitä Suomen luonnosta lähitulevaisuudessa.

Uhanalaisuuden kriteerinä pidetään alhaista lisääntymiskykyisten yksilöiden määrää.

Kokemuksesta kuitenkin tiedämme, että sudella on erinomainen kyky runsastua heti, kun kantaa rajoittavien tekijöiden merkitys vähenee. Jos suden metsästys lopetettaisiin, susien määrä kohoaisi nopeasti saaliseläinten määrän sallimalle tasolle.

MARKKU VUORIKARI

”Kun laulujoutsen rauhoitettiin, se palasi takaisin entisille asuinsijoilleen muutamassa vuosikymmenessä ja pesii nykyään koko maassa”, Erkki Annila kirjoittaa. Sänkipellolla ruokailevat laulujoutsenet on kuvattu Tammelassa lokakuussa 2010.

Uhanalaisuuden määrittelyn mukaan lisääntymiskykyisiä susia pitäisi olla vähintään 250. On kuitenkin lukuisia esimerkkejä siitä, miten jopa muutamaan yksilöön supistuneesta kannasta on enemmin tai myöhemmin kasvanut runsas ja elinvoimainen kanta.

Hirvi metsästettiin aikanaan niin vähiin, että sitä tavattiin vain Parkanon salomailla. Kun salametsästys saatiin kuriin, hirvikanta alkoi runsastua ja nykyään vain metsästyksellä kanta voidaan pitää siedettävällä tasolla.

Laulujoutsenia oli vielä 1950-luvulla ainoastaan Lapin erämaissa.

Kun lintu rauhoitettiin, se palasi takaisin entisille asuinsijoilleen muutamassa vuosikymmenessä ja pesii nykyään käytännössä koko maassa.

Valkohäntäpeuroja tuotiin Suomeen 1930-luvulla pienoinen lauma, joista vielä osa kuoli. Kanta lähti kasvuun muutamasta yksilöstä.

Nykyään valkohäntäpeuroja arvioidaan olevan runsas viisikymmentätuhatta päätä, joista voidaan vuosittain metsästää yli kaksikymmentätuhatta.

Nämä esimerkit riittänevät osoittamaan, että uhanalaiskriteerien kaavamainen soveltaminen johtaa helposti virheellisiin tulkintoihin.

Erkki Annila
professori emeritus

Turveveron alennus lisää kivihiilen käyttöä

Turvealan lobbarit, kärjessä Bioenergia ry, ovat onnistuneesti kampanjoineet turpeen verotuksen alentamiseksi. Päättäjille on maalailtu kauniita kuvia siitä, kuinka turpeen veroale mahdollistaa puuenergian lisätuen ja vähentää kivihiilen polttoa. Härskeimmät puhuivat samassa lauseessa kivihiilen korvaamisesta turpeella ja puulla sekä Suomen suuresta tuontienergian määrästä.

Kivihiilen osuus Suomeen tuodusta kokonaisenergian määrästä on noin kolme prosenttia, eikä sen käyttö ole merkittävästi lisääntynyt.

Kivihiilen korvaaminen kotimaisilla ei hetkauttaisi kansantaloutta. Tuontienergiasta on todellisuudessa lähes 80 prosenttia öljyä. Kansantalouden pelastamiseksi pitäisi siis korvata öljyn tuontia – esimerkiksi liikenteessä kotimaisella jätepohjaisella biokaasulla. Se olisi myös järkevää maaseutupolitiikkaa, mutta ei kiinnosta turve-energia perään haikailevia.

Lobbareiden toinen ajatus; tukea puun käyttöä turpeen veroalen kautta, on älyllisesti epärehellinen. Turpeesta ei saa bioenergiaa. Se on fossiilista kuten kivihiilikin.

Jos uusiutuvan bioenergian käyttöä oikeasti haluttaisiin lisätä, pitäisi kivihiilen ja puun välille rakennettu epäonnistunut ”kiikkulauta” purkaa. Nyt turve on puun pahin kilpailija ja estää puun lisäkäyttöä.

Stubbin hallitus nielaisi lobbareiden voimalla rummuttaman ja houkuttelevaksi maalatun syötin. Hallitus päätti alentaa turpeenpolton verotusta. Päätöksen jälkeen metsäteollisuus ilmoitti, että ainespuuta ei saa polttaa. Jos sellupuusta tulee kalliimpaa ja se pienentää teollisuuden voittoa.

Koska investointien perumisella on helppo uhata, vaatimusta totellaan ministeriöissä. Uusien säädösten jälkeen poltettavaksi päätyisikin nyt vain hakkuutähteitä, siis oksia ja kantoja.

Oksien keruu on kuitenkin taloudellisesti kannattamatonta. Kun ainespuu poistetaan joukosta, eivät koneketjut pysty hoitamaan oksiakaan polttolaitokselle.

Kannot puolestaan ovat ilmaston kannalta huonoiten poltettavaksi soveltuva puun osa. Lisäksi niiden poisto on tuhoisaa metsän maaperälle, ravinnetaloudelle ja vesistöille. Isännät eivät hyvästä syytä anna viedä kantoja metsästään.

Energian tuottaja joutuu jatkossa valitsemaan turpeen ja kivihiilen välillä. Koska turpeen huoltovarmuus on huono, yhteiskunnallinen hyväksyttävyys heikko ja ilmastopoliittiset realiteetit tuovat kasvavaa epävarmuutta, polttolaitos investoi kivihiileen.

”Ketunhäntä kainalossa” tehty kivihiilen polton vastustaminen, johtaa nyt tehdyillä päätöksillä kivihiilen käytön lisääntymiseen.

Samalla lisääntyy turpeen, toisen fossiilisen ja vielä enemmän saastuttavan energialähteen poltto. Se myös vähentää riistamaita, lisää vesistöjen pilaantumista ja pahentaa tulvia. Turvelobbareiden työ onnistui, mutta lopputulos on huonoin mahdollinen.

Ratkaisu tilanteeseen on yksinkertainen: perutaan turpeen veronalennus. Sitten puretaan turpeen ja puuenergian välinen sidos. Tämän jälkeen puuenergian lisäkäytölle on todellisia mahdollisuuksia.

Tosiasioihin perustuvat päätökset vaativat kaikkien tahojen, myös Luonnonsuojeluliiton kaltaisten kansalaisjärjestöjen ja luontoalan osaajien asiantuntemuksen huomioimista.

Poukkoileva pikapäätösten tekeminen tulee kalliiksi ja on uhka kansalaisyhteiskunnalle.

Risto Sulkava
FT, puheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliitto

Maaseudun tulevaisuus Kansallisteatterissa

Maalaispoika kävi Kansallisteatterissa katsomassa teatterikappaleen Maaseudun tulevaisuus.

Hevosia, vuohia ja poltettuja lampaita esittävät näyttelijät jaksoin hyvin. Munasillaan juoksevan koiraihmisen ja sen vuohta rakastavan isännän taiteellista arvoa en tainnut ymmärtää. Ei avautunut myöskään isojen miesten imettäväksi tarkoitettujen kuminisien käyttö oikeiden tissien jatkeena.

Sarvipäisen ihmisen ja vuohen risteymäsikiön teilaus, grillaus ja syöminen jäi viestiltään epäselväksi ja jäi kyllä maaseudun tulevaisuuskin.

Osa yleisöstä eli täysillä mukana. Kunnon pohjat nauttineet nuoret naiset hörähtelivät iloisesti aina kuullessaan sanan vittu. Niitä riitti.

Maaseudun Tulevaisuudella on lehtenä varmaan suojattu oikeus nimeensä. Oliko nimi nyt lainassa vai oliko lehti peräti mukana tässä performanssissa?

Tuomo Peltola
Lieto

Päätoimittaja vastaa

Maaseudun Tulevaisuudella ei ole tekemistä Kansallisteatterin Maaseudun tulevaisuus -näytelmän kanssa vaan näytelmä on Kansallisteatterin tuotantoa. Näytelmä ei myöskään kerro Maaseudun Tulevaisuus -lehdestä.

Lauri Kontro
päätoimittaja
Maaseudun Tulevaisuus

Kolmas osapuoli unohtui

Väestöliiton ylilääkäri Dan Apter esitti (Länsiväylä 3.12.) kysymyksen: ”Kenellä nyt sitten on suurempi hätä: raskaudenkeskeytykseen joutuneella naisella vai lääkärillä?” Kysyjältä unohtui kolmannen osapuolen eli syntymättömän ihmisen hätä, joka on kansalaisadressin taustalla.

Lapsisurmia kauhistellaan, mutta miksi vastasyntyneen surmaaminen olisi epäeettisempää kuin muutama kuukausi aikaisemmin tehty tappo? Yhteiskuntamme skitsofrenia näkyy siinä miten samassa sairaalassa ponnistellaan modernin teknologian avulla keskosten hengissä pitämiseksi, kun viereisessä huoneessa surmataan lähes saman ikäisiä syntymättömiä ihmisiä. Tai siinä miten vammaisille rakennetaan yhä parempia apuvälineitä, kun heitä toisaalta sikiöseulonnan perusteella tuhotaan.

Hippokrateen vala korosti lääkärien tehtävänä elämän suojelua: “En tule antamaan kenellekään kuolettavaa myrkkyä, vaikka minulta sellaista pyydettäisiin, enkä neuvoa sellaisen valmistamiseen. Enkä tule antamaan naiselle sikiötä tuhoavia aineita.”

Maailman terveysjärjestön vuonna 1948 käyttöön ottama Geneven julistus totesi yksiselitteisesti: ”Kunnioitan yli kaiken ihmiselämää hedelmöitymishetkestä alkaen.

”Kun Pittsburghin yliopisto siirtyi Hippokrateen valasta Geneven julistukseen vuonna 1971, pyyhittiin siitä pois sanat ”hedelmöitymishetkestä alkaen.”

Näin oli ainoa selkeä absoluuttinen ja biologisesti oikea raja ihmiselämän alulle poistettu. On ajauduttu kuoleman tielle: yksittäiset ihmiset, tutkijat, vanhemmat tai yhteiskunta määrittelee mielivaltaisesti sen mikä on ihminen. Tämä on vaarallinen tie, joka ei pääty syntymättömien lasten murhaamiseen.

Matti Leisola
emeritusprofessori
Pekka Reinikainen
lääkäri

Suuret hankkeet nurin

Suomalaisen yhteiskunnan syöpä jyllää hankaloittaen ja aiheuttaen ylimääräisiä kustannuksia demokraattisesti eduskunnassa päätettyihin keskeisiin hankkeisiin.

Tarvitsemme välttämättä valtiojohtoista asiantuntijoiden ja eduskunnan pitkän tähtäimen hankkeita koskien energian tuotantoa, suurien valtion yhtiöiden hankkeita, kaivannaisteollisuutta, metsien kasvun tehokasta käyttöä, valtavia turvevarojamme, vesivoimaa, pohjavesien käyttöä, suurien infrahankkeitten, teiden, rautateiden osalta.

Näyttää vahvasti siltä, että maahamme on muodostunut hyvin vahva median avustama suojelukoalitio, joka vähät välittää aikaisemmin tehdyistä päätöksistä vaikka olisivat itse olleet niitä tekemässä.

Esimerkkejä tästä valtavat mittasuhteet saavuttaneesta yli puoluerajojen toimivasta jarrumiehestä on viime aikoina alkanut tulla esille entistä enemmän.

Pohjavesihankkeet ovat nurin, Talvivaara on kaadettu veronmaksajien syliin, Olkiluoto kolmonen ei valmistu koskaan, kivihiilen ja tuontisähkön osuus on kasvanut, vesivoimarakentaminen on jäissä, Pyhäjoen hanketta kammetaan nurin, luetteloa voisi jatkaa ihan liian pitkälle keskeisten hankkeitten osalta.

Olisi loistavaa ja ihanaa, jos tuon negatiivisen ansioluettelon tuloksena olisi jotakin hyvää – toimeentuloa ja työpaikkoja.

Mutta kun ei tahdo olla siellä tulopuolella mitään.

Velkarahalla mennään, työttömyys lisääntyy. Missä ne risut ja männynkävyt ovat, joita tuossa autuudessa tilalle tarjotaan.

Tarvitsemme ehdottomasti kovaa, pitkäjänteistä, johdonmukaista, sopimuksista kiinnipitävää, osaavaa johtamista. Löytyykö sitä äänikalastelun ja kaiken suojelevan ja sallivan huuhailun sijaan.

Matti Nikkilä
Liminka

Ilmaista energiaa Keski-Pohjanmaalla

Ilmaista tai ainakin hyvin halpaa lämpöenergiaa on yksinkertaisin menetelmin saatavissa ydinvoimalan laudevedestä. Se tulee voimalasta, mutta siinä ei ole säteilyä. Lauhdevedellä jäähdytetään reaktorin höyryturbiinissa vesihöyry. Tätä energiaa on järjestelmästä riippuen 35–50 prosenttia koko voimalan tuotannosta. Kysymys on siis valtavasta mereen johdettavasta lämmöstä. Tämä lämpö tasaantuu tietenkin meren valtavan suureen vesimassaan

Pyhäjoelle Keski-Pohjanmaalle on tulossa ydinvoimala. Nyt läheisestä kivilouhoksesta otetaan tien rakennukseen kiviainesta. Kivilouhos laajenee murskeen käytön lisääntyessä. Siihen kallioon syntyy tuhansien kuutioiden suuruinen amme. Amme siitä syystä, että koko louhos vuorattuna vesitiiviillä peitteellä, muodostaa vedenpitävän altaan.

Ajatus lähtee siitä, että osa lauhdevedestä johdettaisiin kiertämään louhoksessa olevan altaan kautta. Altaan lämmenneestä vedestä energia otetaan talteen lämmönsiirtimillä, jotka ovat tuttavia heille, jotka ovat alueellisen lämpövoimalan kiertoveden lämmön käyttäjiä. Nyt altaasta siirretty energia käytettäisiin vihannestarhojen lämmittämiseen.

Energia on täysin puhdasta ja voimala siirtää varmasti osan lauhdevedestä kiertämään keräysaltaan kautta vähin kustannuksin. Ennen lopullista rakennusvaihetta on syytä tutustua tarkemmin energian siirron mahdollisuuteen.

> Ennen Pyhäjoen voimalan lopullista rakennusvaihetta on syytä tutustua tarkemmin energian siirron mahdollisuuteen.«

Eelis Pulkkinen
Ylitornio

Lukijalta-osasto

■ Lukijalta-kirjoitukset voi toimittaa Maaseudun Tulevaisuuden toimitukseen postitse, sähköpostitse, faksilla tai tekstiviestillä.

■ Toimituksen osoite on Maaseudun Tulevaisuus, PL 440, 00101 Helsinki.
■ Faksinumero toimitukseen on (09) 694 3717.
Kuoreen tai faksiin merkintä ”Lukijalta”.
■ Sähköpostitse kirjeet lähetetään osoitteeseen *lukijalta@maaseuduntulevaisuus.fi.*

VIERASKOLUMNI

Kokeileva Suomi

Pienenä maana Suomella on mahdollisuus olla ketterä toimija, joka pystyy mukautumaan nopeasti maailman muutoksiin. Voisimme olla rohkea edelläkävijä. Näin ei kuitenkaan ole. Suomi on jäykistynyt ja monimutkaistunut. Muutosvastarinta yhteiskunnallisiin uudistuksiin on yllättävän suurta.

Strategisia kokeiluja voidaan käyttää muutoksen vauhdittamiseen ja yhteiskunnan uudistamiseen, kun perinteiset keinot eivät riitä. Uudistukset voivat olla kiistanalaisia tai kalliita toteutettavaksi yhdellä kerralla. Kyse on konkreettisista hankkeista, jotka ovat ajallisesti ja paikallisesti rajattuja.

Tavoitteena pitää olla, että olemme maailmalla tunnettu kokeileva yhteiskunta. Esimerkiksi uusien tuotteiden myyntivalttina voisi olla: ”Kokeiltu tai testattu Suomessa.” Meillä on erinomaista testaamisen ja mittaamisen osaamista useilla eri toimialoilla. Jos onnistumme luomaan kokeiluille myös käytännön hallinnollisen joustavuuden, voimme luoda maahan tuhansia työpaikkoja pelkästään kokeilu- ja testaamisteeman alle. Suomi on maailman suurille brändeille juuri sopivan kokoinen alue, missä voi testata uutta tietoverkkosovellusta tai palvelukonseptia.

Keskusta on esittänyt, että tulevalla vaalikaudella Suomessa käynnistetään joukko alueellisia ja paikallisia kokeiluja. Näin voimme löytää tapoja tehdä asioita entistä fiksummin. Kokeilujen kautta voidaan tukea myös alueiden voimavarojen hyödyntämistä, paikallista päätöksentekoa ja ihmisten osallisuutta.

Oivallinen esimerkki tarpeellisesta kokeilusta liittyy sosiaaliturvan uudistamiseen perustulon avulla. Perustulon vaikutuksista on ristiriitaista tietoa ja suuria näkemyseroja. Perustulon toimivuudesta voitaisiin järjestää alueellinen kokeilu, jotta nähtäisiin kannustaako se nykyistä helpommin työntekoon. Kokeilualueiksi voisivat sopia esimerkiksi syrjäinen korkean työttömyyden seutukunta, teollisen rakennemuutoksen kohteeksi joutunut paikkakunta ja suuren kaupungin asuinalue, jossa on korkea työttömyys.

Myös hallinnon uudistamista on tarpeen kokeilla alueellisesti. Lappiin voidaan järjestää kokeilu, jossa kootaan valtion aluehallintoa yhteen sekä selkiytetään työnjakoa valtion aluehallinnon ja kansanvaltaisen maakunnallisen toimijan välillä. Tällä tavoin pyrittäisiin sujuvoittamaan viranomaisten yhteistyötä ja nopeuttamaan lupakäsittelyjä.

Maaseutuasumisen helpottamiseksi kaavajärjestelmää on kehitettävä siten, että maaseutua varten luodaan erityinen kevyt kyläkaava, jollainen tulee voida laatia kaikkiin kyliin. Kevyt kyläkaava osoittaa kylissä ne mahdolliset talonpaikat, jotka soveltuvat maalle muuttoa harkitseville. Tässäkin uudistuksessa alueellinen kokeilu on toimiva ensimmäinen askel.

Suomeen tarvitaan rohkeaa kokeilukulttuuria. Sääntelyä on purettava ja lainsäädäntöä muutettava tarvittaessa. Meidän on uskallettava kokeilla uutta ja viisastua sen myötä. Epäonnistumisia ei pidä pelätä, koska niistäkin saadaan arvokasta oppia.

JUHA SIPILÄ on kansanedustaja ja keskustan puheenjohtaja.
juha.sipila@eduskunta.fi

VIIKON KYSYMYS

Seuraatko ilmastonmuutosta koskevaa uutisointia?

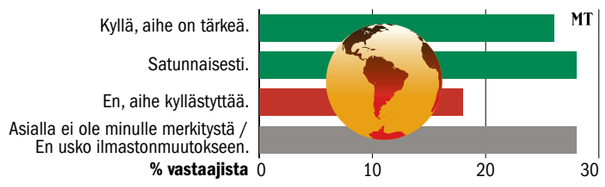

Ilmastonmuutos kuumensi verkossa

Ilmastonmuutos ei jätä kylmäksi Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehden lukijoita. Vastaajia oli runsaat 700 ja keskustelussa niskan päällä olivat epäilijät.

”Siitä huolimatta, että lämpömittarit eivät ole havainneet globaalin keskilämpötilan nousua, ilmasto lämpenee, koska tietokonemallit ja Greenpeace sanovat niin. Myös kylmä ilma johtuu ilmaston lämpenemisestä”, tuumii Veroilla ilmasto korjataan.

”Auringon aktiivisuus ratkaisee todella paljon maapallon olosuhteisiin, siinä ei ihmisellä ole mitään sanottavaa. Jos maapallon ikä muutettaisiin yhdeksi vuodeksi, ihmiset tulisivat mukaan vasta uudenvuodenaattona hieman ennen vuoden vaihtumista”, Auringonpilkku huomauttaa.

Omat aivot on samoilla linjoilla: ”Googlaamalla ”Tornionjoen jäänlähtöaikasarja kuvaa kevään lämpötilan kehitystä 1693–2011”, näkee, että ilmasto on lämmennyt jo ennen teollista aikaa.”

”On epä-älyllistä väittää, ettei 7 miljardin ihmisen pidäkkeetön fossiilienergian käyttö voi vaikuttaa ilmastoon”, vastaa Suomies.

”Torjuntatoimet ovat yhtä tyhjän kanssa, jos niitä noudattavat ainoastaan Suomen kaltaiset ”mallioppilasmaat”. Utopistiselta tuntuu siltikin ajatus, että ihminen pystyy estämään ilmastonmuutoksen”, kirjoittaa Magetsu.

”Ilmastohuuhaan nimissä Suomesta ajetaan työpaikat alas. Keskilämpötilat ovat vaihdelleet yhtä nopeasti jo ennen fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Normaalia vaihtelua käytetään uskovaisten hölmöläisten rahastamiseen”, kirjoittaa Huuhaata.

> Kyllä, maapallon ilmasto on vaihdellut, mutta ei ikinä näin nopeasti kuin nyt.«
> **I THINK SO**

”Isäni kertoi 1940-luvun lopulla olleen lumettomia talvia. Isovaarini puolestaan oli ajanut hevosella juhannuksena järvenjäällä 1860-luvulla, kun kesää ei vuorostaan tullut kunnolla”, kertoo Suuri huijaus.

”Kyllä, maapallon ilmasto on vaihdellut, mutta ei ikinä näin nopeasti kuin nyt. Nykymaailman kekseliäät ihmiset ovat syyllisiä ilmastonmuutokseen”, toteaa I think so.

”Näin maalaisjärjellä ajateltuna se, mitä täällä koto-Somessa tehdään on pisara valtameressä. En ymmärrä miksi pitäisi luopua puulämmityksestä tai satunnaisesta roskien poltosta, eivätköhän ne suurimmat syylliset löydy tuolta maailmalta”, tuumii Pöllö.

”Maapallo itse hoitaa ilmakehään suurimmat päästöt tulivuorenpurkauksilla”, kirjoittaa Pieni ihminen.

”Jos vain neljännes pitää aihetta tärkeänä, ilmankos ei lakipykäliä saada säädettyä. Ihmisen toimista tämä ilmastonmuutos on alkanut ja kiihtyy koko ajan”, katsoo Itsekkyys huipussaan.

Mistä saat joulutunnelmaa?
MT:n verkkolehden uusi kysymys utelee, millä virittäydyt joulutunnelmaan.

EIJA MANSIKKAMÄKI
www.maaseuduntulevaisuus.fi